

РЕШЕНИЕ

№ 419

гр. Велико Търново, 07.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ВЕЛИКО ТЪРНОВО, XVII СЪСТАВ, в публично заседание на седми февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: АННА ДИМОВА

при участието на секретаря ВЕНЕЦИЯ В. ВАСИЛЕВА
като разгледа докладваното от АННА ДИМОВА Гражданско дело №
20234110101215 по описа за 2023 година

и за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството по делото е образувано по предявени от В. С. К., чрез адв. Н. И. - ШАК, срещу "Асклепий" ЕООД - град Велико Търново обективно, кумулативно съединени иски с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК, във връзка с чл. 224, ал. 1 КТ и чл. 86 ЗЗД. В исковата молба процесуалният представител на ищцата по делото развива съображения, че последната е работила по трудово правоотношение с ответника по силата на Трудов договор № № TD0000000114 от 13.12.2018 година, което е прекратено на основание чл. 325, т. 1 КТ, считано от 19.12.2022 година със Заповед № ZO000000140 от 19.12.2022 година. Посочва, че при прекратяване на трудовото правоотношение на ответника се дължи обезщетение по чл. 224, ал. 1 КТ за 45 дни неизползван платен годишен отпуск в размер на 1 940.13 лева, което не е изплатено и към датата на подаване на исковата молба. Посочва, че до знанието на ответника е доведена Заповед № 11 от 19.12.2022 година, с което е отправено изявление за прихващане на сума, дължима към работодателя, като развива съображения, че последната от една страна не е дължима, а от друга – не подлежи на прихващане с обезщетението по чл. 224, ал. 1 КТ. Твърди, че ответникът дължи и обезщетение за забава в размер на 48.50 лева за периода от 25.01.2023 година до 24.04.2023 година. Посочва, че за претендираните суми се е снабдил със заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК по Ч.гр.д. № 614/2023 година на

ВТРС. Направено е искане да бъде прието за установено по отношение на ответника, че дължи на ищеца сумата в размер на 1 940.13 лева - обезщетение по чл. 224, ал. 1 КТ, ведно със законната лихва върху главницата от датата на подаване на исковата молба - 30.07.2020 година до окончателното ѝ изплащане, сумата в размер на 48.50 лева - лихва за забава за периода от 25.01.2023 година до 24.04.2023 година. Претендира да бъдат присъдени направените от ищеца разноски по делото, както в исковото, така и в заповедното производство.

В срока по чл. 131 ГПК е постъпил отговор на исковата молба, с който са оспорени изцяло предявените по делото искове, като неоснователни. Процесуалният представител на ответника не оспорва, че между страните е съществувало валидно трудово правоотношение. Посочва, че на основание подписано между страните Допълнително споразумение № DS0000000412 от 01.01.2019 година към трудов договор № TDO000000114 от 13.12.2018 година на 05.02.2019 година на ищцата е изплатено допълнително възнаграждение в размер на 3 000.00 лева срещу задължението ѝ да работи реално минимум 3 години при работодателя, като при неспазване на тази клауза по инициатива на служителя, той дължи връщането на допълнителното възнаграждение и неустойка в размер на 20 %. Твърди, че ищцата по делото не е работила реално 3 години при работодателя, тъй като в периода от месец март 2020 година до 16.12.2022 година, тя е била първоначално в продължителен отпуск поради временна неработоспособност, после - поради раждане, майчинство и отглеждане на дете. След приключване на отпуска за отглеждане на дете ищцата подала молба, алтернативно - предизвестие за напускане, считано от 19.12.2022 година, поради което трудовото ѝ правоотношение е прекратено със заповед на работодателя от 19.12.2022 година. Навежда доводи, че поради неспазване на клаузата от посоченото споразумение, същата дължи връщане на сумата в размер на 3 000.00 лева и неустойка в размер на 20% или общо сумата в размер на 3 600.00 лева. В тази връзка със Заповед № 11 от 19.12.2022 година на работодателя е извършено прихващане с дължимите ѝ суми за обезщетение за неизползван платен годишен отпуск в размер на 1 980.13 лева, като заповедта е изпратена на ответницата чрез куриерска служба Еконт и на електронната ѝ поща. Направено е искане предявените по делото искове да бъдат отхвърлени като неоснователни. Претендира да бъдат присъдени направените от ответника разноски по делото.

В срока по чл. 131, ал. 1 ГПК ответникът по делото "Асклепий" ЕООД - град Велико Търново е предявил срещу първоначалния ищец В. С. К. насрещни искове с правно основание чл. 79, ал. 1 ЗЗД и чл. 92, ал. 1 ЗЗД. Направено е искане, въз основа на съображенията, изложени в отговора на първоначалната искова молба В. С. К. да бъде осъдена да заплати на "Асклепий" ЕООД - град Велико Търново сумата в размер на 3 000.00 лева, представляваща допълнително възнаграждение, получено на основание Допълнително споразумение № DS0000000412 от 01.01.2019 година към

трудов договор № TD0000000114 от 13.12.2018 година, поради неизпълнение на задължението да работи реално минимум 3 години при работодателя, както и сумата в размер на 600.00 лева – неустойка по т. 7 от допълнителното споразумение. В условията на евентуалност, при отхвърляне на главния иск е направено искане В. С. К. да бъде осъдена да заплати на "Асклепий" ЕООД - град Велико Търново сумата в размер на 3 000.00 лева, като получена от нея без основание. Направено е и искане при уважаване на първоначалната искова претенция по чл. 224, ал. 1 КТ, да бъде извършено съдебно прихващане на сумата присъдена на ищеца и тази, присъдена на ищеца по насрещния иск, до размера на по-малката. Претендира да бъдат присъдени направените от ищеца по насрещния иск разноски по делото.

Препис от насрещната искова молба в връчен на ответника по насрещния иск, но в срока по чл. 131, ал. 1 ГПК не е постъпил отговор на същата.

Съдът, като взе предвид становищата на страните и представените по делото доказателства, намира за установено от фактическа страна следното:

Не се спори между страните, а и от представеното по делото заверено копие на Трудов договор № 00114 от 13.12.2018 година /л. 140 от делото / се установява, че между страните по делото е съществувало валидно трудово правоотношение, като ищцата е заемала длъжността "Фармацевт магистър" в ответното дружество, във връзка с което между страните са сключвани редица допълнителни споразумения към трудовия договор. Няма спор по делото и че трудовото правоотношение между страните е прекратено със Заповед № ZO0000000140 от 19.12.2022 година /л. 9/ на основание чл. 325, ал. 1, т. 1, КТ, поради подадено от ищцата до работодателя Предизвестие от 17.12.2022 година в тази насока /л. 46/. Видно от заповедта за прекратяване на трудовото правоотношение на ищцата е начислено обезщетение по чл. 224, ал. 1 КТ за 45 дни.

По делото е приложено и заверено копие на Допълнително споразумение № DS0000000114 от 01.01.2019 година /л. 42/, от което се установява, че в т. 6 от същото страните са договорили други условия на трудовия договор: Служителят получава еднократно възнаграждение в размер на 3 000 лв. за лоялност, коректност и съответно отношение към интересите на работодателя чрез реална работа в продължение на минимум 3 години. В срока на работа не се включва времето, през което служителят е бил в законоустановен отпуск /вкл. платения годишен отпуск след завръщане от отпуск за раждане, майчинство и отглеждане на дете или други уважителни причини/, с изключение на платения годишен отпуск. В т. 7 от същото е предвидено, че нарушаването на т. 4 от това споразумение, в частта на срока на реална работа или прекратяване на ТПО по причини, произтичащи от служителя /чл. 330/ е с последица за него – възстановява полученото еднократно възнаграждение и неустойка в размер на 20 % от него в двуседмичен срок от събитието.

Не е спорно между страните по делото, че така уговореното допълнително възнаграждение е изплатено от „Асклепий“ ЕООД на В. С. К. на 05.02.2019 година, както и че същата е ползвала продължителен отпуск, първоначално поради временна неработоспособност, а след това поради бременност, раждане и отглеждане на дете.

Видно от приложеното заверено копие на Заповед № 11 от 19.12.2022 година /л. 49 /, работодателят е посочил, че дължи на ищцата обезщетение за неизползван платен годишен отпуск по чл. 224, ал. 1 КТ за 45 работни дни в размер на 1 940.13 лева, както и че ищцата от своя страна дължи на работодателя възстановяване на получено при отпаднало основание еднократно възнаграждение в размер на 3 000.00 лева и неустойка в размер на 600.00 лева или общо 3 600.00 лева. В заповедта, работодателят е отразил, че прихваща обезщетението по чл. 224, ал. 1 КТ, дължимо от него с дължимата от служителя сума, до размера на по-малката сума – 1 940.12 лева, като е отправена покана до служителя в 14-дневен срок от получаване на заповедта да заплати на работодателя остатъкът от 1 659.87 лева. От приложеното известие за доставяне /л. 50/ се установява, че заповедта е изпратена на ищцата.

По делото е представено и Уведомление-покана /л. 51-53/ от ищцата да работодателя, с което същата изразява несъгласието си с издадената Заповед № 11 от 19.12.2022 година.

От приложеното по делото Ч.гр.д. № 614 по описа на Районен съд - Велико Търново за 2023 година се установява, че във връзка с подадено Заявление за издаване на заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК на 01.03.2023 година е издадена Заповед № 223 за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК срещу длъжника „Асклепий“ ЕООД за сумата в размер на 1 940.13 лева - главница, представляваща начислено, но изплатено обезщетение по чл. 224, ал. 1 КТ за неползван платен годишен отпуск от 45 дни, сумата в размер на 34.49 лева – представляваща законна лихва за периода от 20.12.2022 година до 21.02.2023 година, ведно със законната лихва върху сумата, считано от датата на подаване на заявлението в съда – 22.02.2023г. до окончателното изплащане, както и за сумата в размер на 39.49 лева – направени разноси по делото. Заповедта за изпълнение е връчена на длъжника, който в срока по чл. 414, ал. 2 ГПК е подал възражение, поради което и на основание чл. 415, ал. 1, т. 1 ГПК на заявителя е указано, че може да предяви иск за вземането си.

При така установената фактическа обстановка съдът прави следните правни изводи:

Обстоятелствата, свързани с възникването, съществуването и прекратяването на трудовото правоотношение между страните по делото не е спорно между тях, а се установяват и от събраните по делото доказателства, при което ищцата е изпълнявала длъжността "Фармацевт магистър" в ответното дружество, като трудовото ѝ правоотношение е прекратено, считано от 19.12.2022 година със Заповед №

ZO0000000140 от 19.12.2022 година /л. 9/ на основание чл. 325, ал. 1, т. 1, КТ.

Не е спорно по делото и че с оглед прекратяването на трудовото правоотношение между страните на ищцата се дължи обезщетение по чл. 224, ал. 1 КТ за неизползван платен годишен отпуск за 45 дни в размер на 1 940.13 лева, както и че това обезщетение е начислено от работодателя, но не е изплатено на ищцата.

Основният спорен по делото въпрос дължи ли В. С. К. връщане на сумата получена въз основа на Допълнително споразумение № DS0000000114 от 01.01.2019 година в размер на 3 000.00 лева, както и неустойка в размер на 600.00 лева, уговорена със същото допълнително споразумение, на какво основание, както и допустимо ли е извършването на прихващане на тези суми, с дължимото на ищцата обезщетение по чл. 224, ал. 1 КТ.

Настоящият съдебен състав приема, че т. 6 от подписаното между страните допълнително споразумение от 01.01.2019 година в частта, с която е предвидено, че основанието за полученото от работника еднократно възнаграждение в размер на 3 000.00 лева за лоялност, коректност и съответно отношение към интересите на работодателя чрез реална работа в продължение на минимум 3 години, в който срок не се включва времето, през което служителят е бил в законоустановен отпуск /вкл. платения годишен отпуск след завръщане от отпуск за раждане, майчинство и отглеждане на дете или други уважителни причини/, с изключение на платения годишен отпуск, е нищожна, доколкото със същата на практика служителят се задължава да не прекратява трудовото правоотношение с дружеството по своя инициатива за срок от три години. Константна е практиката на ВКС /например Решение № 656 от 25.10.2010 година по гр.д. № 1954/2009г. на IV г.о. на ВКС, Решение № 417 от 21.05.2010 година по гр.д. № 1228/2009г. на III г.о. на ВКС, Решение № 535 от 30.06.2010 година по гр.д. № 309/2009г. на IV г.о. на ВКС/, че такива уговорки нарушават конституционно признатото право на труд. Работодателят няма право да налага забрана на работниците или служителите си да прекратяват едностранно трудовото правоотношение, след като такива възможности са изрично предвидени в КТ. Макар допълнителното споразумение да не съдържа изрична забрана за това, смисълът, който е вложен в клаузата е именно поемане на задължение от страна на работника да не прекратява по своя инициатива трудовото правоотношение за определен период от време, респективно – да работи в дружеството през този период, в противен случай дължи връщане на даденото възнаграждение, както и неустойка. Подобна клауза, макар и да не е свързана със съдържанието на трудовия договор, възлага задължение на работника или служителя да не прекратява трудовия договор за определен период от време, поради което такава уговорка противоречи на императивни правни норми и принципи на трудовото право – чл. 8, ал. 4 КТ. По начало автономията на волята и свободата на договарянето не са неограничени. Страните могат да определят свободно съдържанието на договора само дотолкова, доколкото то

не противоречи на закона. Именно поради тази причина и неустойката, предвидена за неизпълнение на това задължение, следва да се приеме за нищожна, доколкото целта, за която е уговорена, излиза извън присъщите ѝ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции. В този смисъл предявените по делото насрещни искове с правно основание чл. 79, ал. 1 ЗЗД и чл. 92, ал. 1 ЗЗД се явяват неоснователни, поради което и като такива подлежат на отхвърляне.

Основателен обаче се явява предявеният в условията на евентуалност иск с правно основание чл. 55, ал. 1 ЗЗД за връщане на изплатената сума в размер на 3 000.00 лева, като дадена без основание. Изрично в Решение № 239 от 16.07.2013 година по гр.д. № 1050/2012г. на IV г.о. ВКС приема, че при нищожност на клаузата, задължаваща работника да работи определен период от време, както и на тази за неустойка при неизпълнение на това задължение, то на основание чл. 34 ЗЗД работникът следва да върне полученото в тази връзка възнаграждение. Основанието за получаването му не е било налице при самото извършване на престацията, поради което то е изискуемо от получаването му – в случая по делото 05.02.2019 година. В този смисъл е и Решение № 145 от 21.04.2014 година по гр.д. № 4726/2013г. на IV г.о. на ВКС. Освен това не би могло да бъде споделено становището, че ответницата е била добросъвестна при получаването му, поради което не дължи връщането му, доколкото същата още при получаването му е била наясно, че същото ѝ се изплаща за полагането на труд за в бъдеще, а не за вече изпълнени от нея задължения по трудовото правоотношение.

Всички останали възражения, включително и за погасяване по давност на възможността да се претендира връщане на изплатеното възнаграждение са наведени едва с молба, вх. 21651 от 14.11.2023 година на ВТРС, т.е. много след настъпването на преклузията, въведена с разпоредбата на чл. 133 ГПК.

Следва да се има предвид, че прихващането е способ за погасяване на две насрещни вземания /пари или еднородни и заместими вещи/ до размера на по – малкото. Съгласно разпоредбата на чл. 103 ЗЗД, за да се извърши прихващането е необходимо вземането на прихващащия /активното вземане/ да е ликвидно и изискуемо, т.е. да е определено по основание и размер. Пасивното вземане /задължението на прихващащия/ от своя страна не е необходимо да е ликвидно и изискуемо, а е достатъчно да е изпълняемо - чл. 70, ал. 2 ЗЗД. Потестативното право на прихващане се осъществява чрез изявление на прихващащия, което за да породи действие трябва да достигне до адресата си и да съдържа белезите, които индивидуализират насрещните вземания. Съгласно ТР № 2 от 18.3.2022 г. на ВКС по т. д. № 2/2020 г., ОСГТК, когато ответникът се позовава на погасителния ефект на изявление за прихващане, извършено извън процеса, а съдът приеме, че способът не се е осъществил, той (съдът) следва да го разгледа като евентуално заявено възражение за

съдебно прихващане. Съдът следва да зачете правното действие на изявлението, когато правото на прихващане е осъществено в процеса, но и когато то се е осъществило извън процеса, тъй като [чл. 298, ал. 4 ГПК](#) не разграничава двете хипотези. Действието на прихващането, изразено в погасяване на насрещните вземания до размера на по-малкото, винаги настъпва с обратна сила – от първия ден, в който прихващането е могло да се извърши, т.е. когато активното вземане е било изискуемо, а пасивното – поне изпълняемо. Кога е настъпила ликвидността на вземането на прихващащия – в процеса или извън него, е без значение за обратното действие на погасителния способ.

В случая по делото ответникът и ищец по насрещния иск е направил възражение за прихващане с насрещното му вземане от ищцата за сумата, получена от нея въз основа на допълнителното споразумение от 01.01.2019 година, което настоящият съдебен състав приема, че сумата в размер на 3 000.00 лева подлежи на връщане на основание чл. 55, ал. 1, предл. 1 ЗЗД. Както бе посочено по-горе изискуемостта на това вземане е настъпила и съответства с момента на получаването ѝ – 05.02.2019 година. В този смисъл насрещното вземане на ответника срещу ищеца в размер на 3 000.00 лева е съществувало и е било изискуемо преди датата на настъпване на падежа на задължението му да изплати на ищцата обезщетение по чл. 224, ал. 1 КТ.

С разпоредбата на чл. 104, ал. 2 ЗЗД законодателят е регламентирал обратно действие на прихващането, като насрещните вземания се смятат за погасени от деня, в който прихващането е могло да се извърши, т.е. когато активното вземане е изискуемо, а пасивното – поне изпълняемо. В случая по делото това е 19.12.2022 година – датата на прекратяване на трудовото правоотношение и от която дата възниква правото на обезщетение по чл. 224, ал. 1 КТ. В този смисъл съдът приема, че между страните по делото са съществували две насрещни парични вземания – за връщане на получената от ответницата по насрещния иск без основание сума в размер на 3 000.00 лева и за дължимото в полза на същата обезщетение по чл. 224, ал. 1 КТ в размер на 1 940.13 лева, поради което и доколкото размерът на вземането по насрещния иск е по-голямо от вземането по първоначалния иск, то последният следва да бъде изцяло отхвърлен чрез прихващане с насрещното вземане на ответника по него. Освен това и предвид обратното действие на прихващането, работодателят не е изпаднал в забава за изпълнение на задължението си по чл. 224, ал. 1 ЗЗД, поради което неоснователна се явява претенцията в тази насока по чл. 86, ал. 1 ЗЗД за сумата в размер на 34.49 лева за периода от 25.01.2023 година до 21.02.2023 година.

Предвид всичко изложено по-горе, настоящият съдебен състав приема, че предявеният по делото иск с правно основание чл. 422, ал. 1, във връзка с чл. 415 ГПК, във връзка с чл. 224, ал. 1 КТ, за приемане на установено, че ищецът има вземане срещу ответното дружество в размер на 1 940.13 лева, представляваща обезщетение за неизползван платен годишен отпуск, за което е издадена заповед за изпълнение по Ч.гр.д. № 614/2023 година на ВТРС, следва да бъде отхвърлен поради извършено

прихващане с насрещното вземане на „Асклепий“ ЕООД – Велико Търново за сумата в размер на 3 000.00 лева, представляваща получена от В. С. К. без основание, както и за сумата в размер на 34.49 лева – мораторна лихва за периода от 21.01.2023 година до 21.02.2023 година.

Следва обаче да бъде уважен предявеният в условията на евентуалност иск с правно основание чл. 55, ал. 1 предл. 1 ЗЗД за разликата след извършване на прихващането до пълния предявен размер на иска, т.е. за сумата в размер на 1 059.87 лева.

Тъй като главният иск ще бъде отхвърлен поради уважено възражение за прихващане, то разноските на страните следва да се разпределят като при уважен главен иск и при уважен насрещен иск, тъй като всяка страна е постигнала успешно доказване относно съществуването и изискуемостта на своето вземане, правейки разноски за това. Поради това на ищцата следва да бъдат присъдени разноски в размер на 600.00 лева за заплатено адвокатско възнаграждение, а на ответника и ищец по насрещния иск – в размер общо на 630.00 лева – заплатено адвокатско възнаграждение по насрещния иск в размер на 460.00 лева и внесена държавна такса в размер на 170.00 лева.

Водим от горното, Великотърновският районен съд

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявения от **В. С. К.** от *, с ЕГН ***** срещу „**АСКЛЕПИЙ**“ ЕООД, със седалище и адрес на управление град Велико Търново, ул. "Колоня Товар" № 3, с ЕИК 104617078 иск с правно основание чл. 422, ал. 1, във връзка с чл. 415 ГПК, във връзка с чл. 224, ал. 1 КТ, за приемане на установено, че срещу „Асклепий“ ЕООД – град Велико Търново дължи на В. С. К. **сумата в размер на 1 940.13 лева** /хиляда деветстотин и четиридесет лева и тринадесет стотинки/, представляваща обезщетение по чл. 224, ал. 1 КТ за неизползван платен годишен отпуск за 45 дни, ведно със законната лихва върху главницата, считано от датата на подаване на заявлението по чл. 410 ГПК – 22.02.2023г. до окончателното изплащане на задължението, **поради извършено прихващане** с насрещно вземане на „Асклепий“ ЕООД – град Велико Търново срещу В. С. К. за сумата в размер на 3 000.00 лева - получена без основание до размера на по-малкото вземане – 1 940.13 лева, както и предявения иск с правно основание чл. 422, ал. 1, във връзка с чл. 415 ГПК, във връзка с чл. 86, ал. 1 ЗЗД за **сумата в размер на 34.49 лева** – мораторна лихва за периода от 21.01.2023 година до 21.02.2023 година, за които суми е издадена Заповед № 223 от 01.03.2023 година за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК по Ч.гр.д. № 614/2023г. по описа на Районен съд - Велико Търново.

ОСЪЖДА В. С. К. от *, с ЕГН ***** да заплати на „АСКЛЕПИЙ“ ЕООД, със седалище и адрес на управление град Велико Търново, ул. "Колоня Товар" № 3, с ЕИК 104617078 **сумата в размер на 1 059.87 лева** /хиляда петдесет и девет лева и осемдесет и седем стотинки/ - получена без основание на 05.02.2019 година и след извършено прихващане с насрещно вземане на В. С. К. срещу „Асклепий“ ЕООД – град Велико Търново до размера на по-малкото вземане – 1 940.13 лева, ведно със законната лихва върху главницата, считано от датата на подаване на насрещната искова молба - 31.05.2023 година до окончателното изплащане на задължението.

ОСЪЖДА „АСКЛЕПИЙ“ ЕООД, със седалище и адрес на управление град Велико Търново, ул. "Колоня Товар" № 3, с ЕИК 104617078 **да заплати на В. С. К. от *, с ЕГН ***** сумата в размер на 600.00 лева** /шестстотин лева/, представляваща направените от ищеца разноски по делото във връзка с първоначално предявения иск.

ОСЪЖДА В. С. К. от *, с ЕГН ***** да заплати на „АСКЛЕПИЙ“ ЕООД, със седалище и адрес на управление град Велико Търново, ул. "Колоня Товар" № 3, с ЕИК 104617078 **сумата в размер на 630.00 лева** /шестстотин и тридесет лева/, представляваща направените от ответника и ищец по насрещния иск разноски във връзка с насрещния иск.

След влизане в сила на решението заверен препис от него да се приложи по Ч.гр.д. № 614/2023г. по описа на Районен съд - Велико Търново.

Препис от решението да се връчи на страните.

Решението подлежи на обжалване пред Окръжен съд – Велико Търново в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Велико Търново: _____